

ДАВЛЕОНІДЗЕ Г., ст. гр. ЕГП-10
Наук. керів. Кучер В.А., д.е.н., доц.
ДВНЗ "Донецький національний технічний університет"
м. Донецьк

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ПЛАНУВАННЯ ПРОГРАМИ ЗНИЖЕННЯ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА У ПРОМИСЛОВОСТІ

Розкрито виникнення і необхідність керування промисловими підприємствами в Україні, що обумовлено необхідністю зниження витрат на підприємстві. Визначено місце розвитку підприємства і управління витратами на підприємстві.

Актуальність. Прибуток — складений елемент ринкових відносин, що займає видне місце в створенні ринку засобів виробництва, предметів споживання. Вона покликана зіграти важливу роль у ліквідації бюджетного дефіциту, стабілізації господарства, подоланні кризових явищ [1].

Актуальність даної проблеми полягає в тому, що в цей час прибуток кожного окремого підприємства є найважливішим фінансовим показником його роботи. Одержання прибутку на підприємстві свідчить про ефективне використання основних фондів, оборотних коштів, трудових ресурсів, про здатність підприємства реагувати на зміни кон'юнктури ринку й купівельного попиту [2]. Прибуток дозволяє створювати фонди спеціального призначення, а також здійснювати технічне переозброєння й модернізацію підприємства. Вона також сприяє зміцненню фінансового положення підприємства.

Прибуток підприємства характеризується не тільки своєю багатоаспектною роллю, але й різноманіттям облич, у яких вона виступає. Характеризуючи роль прибутку в ринковій економіці, слід зазначити, що на думку багатьох економістів, ця роль не завжди позитивна, тому що окремі види прибутку служать джерелом лише особистого збагачення окремих категорій громадян, не приносячись користь суспільству в цілому [3]. Це ставиться до таких її видів, як прибуток, отриманий від спекулятивних комерційних операцій, від невиправдано високих цін у зв'язку з монопольним положенням на ринку, від «тіньової» діяльності підприємств і т.п.

Мета дослідження: розробка виробничої програми діяльності промислового підприємства, яка дозволить підвищити прибуток.

Основна частина. Важливою складовою частиною технологічного плану є організаційно-технічні впровадження по зниженню собівартості вугілля. Це впровадження повинні здійснюватись з використанням широкого кола технічних розрахунків. Систематичне зниження собівартості вугілля нерозривно зв'язане з продуктивністю роботи за

рахунок упровадження нових технологій і досліджень обладнання, упровадження передових методів організації праці і виробництва. Шляху зниження собівартості вугілля можуть бути отримані по елементам витрат: — за матеріалами. На шахті використовують біля двох тисяч найменувань матеріалів. Найбільша питома маса в загальній сумі витрат за матеріалами займає ліс, впливає що його повторному використанню треба приділити особливу увагу.

Не дивлячись на порівняно невелику зміну інших матеріалів, у загальній вартості смороді складають значну частину. Для визначення шляхів зниження витрат по електроенергії необхідно проводити систематичні обстеження та аналізи роботи усіх шахтних електровмістких установ. По-перше, необхідно добиватися зменшення встановленої потужності за рахунок більш повної загрузки трансформаторів, по-друге, економії активної енергії, по-третє збільшення коефіцієнту потужності електроустановок.

На очисних роботах, наприклад, витрати електроенергії можна знизити за рахунок використання виємочних машин, котрі працюють по принципу крупного сколу зубків в ріжучих вузлах комбайну та врубових машин, своєчасна їх зміна, якісна розстиківка зарубних щілин, робота комбайнів та різбових машин максимальних скоростях подачі. Скребкові конвеєри в лавах менше вживають енергії, якщо вони установлені прямолінійно.

Шахта «Красноармійська-Західна №1» здійснює свою діяльність в області планування, керуючись законодавчими актами України, директивами центральних планових органів, Міністерства палива і енергетики, статусу шахти, з використанням "Методичних рекомендацій по плануванню на шахтах", які затверджені 29.05.1989 року міністерством вугільної промисловості.

Головною формою планування економічного і соціального розвитку шахти, є перспективний план з розбивкою показників за роками, який розробляється нею самостійно. При цьому при затвердженні на шахті виробничої потужності, передбачається рівномірний розподіл обсягів видобутку вугілля за роками, без віднесення наростаючого навантаження на останні роки. Проводиться всебічний аналіз виробничо-господарчої діяльності з метою виявлення всередині виробничих резервів та визначення реальних і найбільш ефективних шляхів реалізації намічених задач.

При проведенні аналізу виявляються "вузькі місця", які стримують підвищення рівня використання виробничої потужності шахти, нарощування обсягів видобутку вугілля і випуску продуктів його збагачення, поліпшення господарчих результатів роботи трудового колективу, а також на зміни шляхів для комплексного вирішення соціальних питань.

Розробка плану економічного і соціального розвитку шахти здійснюється в слідуючому порядку. Проект плану розробляється на шахті,

розглядається на раді трудового колективу, після чого вноситься на обговорення конференції працюючих. За результатами обговорення проект плану коректується і подається на затвердження в Міністерство Палива і енергетики.

Річні плани розробляються по слідуючим розділам:

1. Виробництво продукції.
2. Технічний розвиток виробництва.
3. Підвищення економічної ефективності виробництва.
4. Капітальні вкладення.
5. Матеріально-технічне забезпечення.
6. Праця і заробітна плата.
7. Собівартість, прибуток і рентабельність.
8. Фонди економічного стимулювання.
9. Охорона навколишнього середовища і раціональне використання природних ресурсів.

10. Фінансовий план.

Річні плани розробляються з розподілом по кварталам, а квартальні — по місяцям. При цьому розподіл економічних показників за періодами планування ув'язується передбаченими планами, обсягами видобутку вугілля на відповідні періоди. У розробці планів приймають участь всі відділи і служби шахти.

План з виробництва вугільної продукції розробляється на основі доведених шахті державного заказу, показників виробництва продукції для забезпечення цього, контрольних цифр і лімітів. Исходною базою для річного плану є показники перспективного плану на даний рік.

Перспективні і річні плани виробництва продукції розробляються шахтами в натуральному і в вартісному виразі.

При цьому план виробництва продукції шахтою розробляється в натуральному виразі, включає обсяги видобутку вугілля, його переробку і розсортировку, випуск сортових вуглів і продуктів збагачення, а також обсяги робіт по проведенню і ремонту гірничих виробіток.

План включає також систему гірничотехнічних показників: середню діючу кількість очисних вибоїв, сумарну і середню їх довжину, середньомісячне підвигання діючих очисних вибоїв, притягнення виробничих виробіток.

У цьому розділі визначаються показники виробництва продукції в порівняних і діючих цінах.

Розробка перспективного плану проводиться з уточненням виробничої потужності шахти на кожний плануємий рік. Згідно перспективного плану розвитку шахти до 2012 року, виробнича потужність на кожний рік затверджена в обсязі 600 тис. тон, яка є основною розробки річного плану шахти.

Планування технічного розвитку підприємства передбачає аналіз

стану виробничих, умов, пошук і визначення комплексу заходів, які забезпечують реалізацію конкретних задач виробничо-господарської діяльності шахти в плановому і послідуєчому періодах.

Планування технічного розвитку підприємства включає:

- проведення аналізу основних фондів (вікову структуру, технічний рівень виробництва), стан гірничих робіт, вузьких місць в технологічних ланках виробничого процесу вуглевидобутку, економічних показників, якості видобутого вугілля;

- визначення кількісних значень кінцевих показників виробничого і економічного характеру, досягнення яких в плановому періоді необхідно забезпечити за рахунок проведення намічених заходів;

- виробок раціонального комплексу заходів по технічному розвитку шахти і оцінку бідності сумарних показників кінцевим задачам передбаченим планом технічного розвитку підприємства;

- визначення потреби в матеріально-технічних ресурсах;

- визначення затрат на виконання робіт.

План технічного розвитку підприємства розроблюється в взаємозв'язку з планом виробництва, праці, капітальним вкладенням, матеріально-технічному забезпеченню, іншими розділами плану економічного і соціального розвитку шахти. Розробка планів по праці проводиться на підставі детального аналізу виробничо-господарської діяльності шахти перед плановим періодом з метою виявлення внутрішніх резервів зросту продуктивності праці на кожному виробничому процесі, дільниці, робочому місці, а також підготовка взаємопов'язаних заходів по зниженню трудоемності робіт за рахунок впровадження нової техніки, прогресивної технології, автоматизації і удосконалення організації виробництва, які є основою вказаних планів.

З метою підвищення ефективності виробництва шахта «Красноармійська-Західна №1» на плануєчий період пропонуються заходи згідно таблиці 3.5. Ефект від впливу технічно-економічних факторів оцінюється відносним вивільненням (або додатковою потребою) чисельності робітників за рахунок впливу кожного фактору окремо і сукупного впливу всіх факторів. В відповідності з цим методом розрахунки здійснюються в слідуєчому порядку: визначається приведена (умовна) чисельність робочих на плануєчий період, яка необхідна для виконання наміченого плану виробництва за умовою збереження досягнутого в базисному періоді рівня продуктивності праці робочого. Вона визначається умноженням базисної чисельності робочих на плановий індекс наміченого зросту (або зниження) обсягу виробництва.

Висновки. Скорочення практики встановлення цін на вугілля, вимагає значних сум державної дотації, що не стимулює зниження собівартості і прагнення працювати рентабельно. Ціна українського вугілля значно перевищує ціну імпортованого, що викликає необхідність державних

дотацій. В даний час, основна частина державних засобів йде на фінансування соціальних заходів, зв'язаних із закриттям шахт і повним припиненням вуглевидобутку. Основною метою державної політики повинне стати створення ринку вітчизняних вугіль і захист його від іноземних конкурентів.

Традиційно у комплексних соціально-економічних програмах на першому місці були заходи в області виробництва, але на сучасному етапі розвитку економіки не менш важлива роль належить сфері обертання. Ось чому при розробці програми розвитку вугледобувного підприємства були доцільні о розрахунки економічної ефективності.

Бібліографічний список

1. **Ластовченко І.В.** Деякі фінансові аспекти інвестиційної діяльності підприємств // Фінанси України, 2001. — № 2. — С. 104 — 110.
2. **Мамонтов И.В.** Разработка инвестиционной стратегии предприятия на основе портфельного подхода и интегрального показателя эффективности // Экономика региона. — 2007. — № 14. — С. 11 — 15.
3. **Новик Е.Б.** Капитальные вложения в угольную отрасль // Уголь Украины. — 2002. — №11. — С.6 — 13